

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 11 » 09 20 19 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія професійної етики»

для студентів

спеціальності: 053 Психологія

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 053.00.01 Психологія

спеціалізації

Київ – 2019

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0767/19
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 19 р.

Розробники:

Васильєв Олексій Олександрович, старший викладач кафедри психології особистості та соціальних практик

Викладач:

Васильєв Олексій Олександрович, старший викладач кафедри психології особистості та соціальних практик.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 27.08. 2019 р. № 9

Завідувач кафедри _____ (О.П. Сергєєнкова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 053.00.01 Психологія)

02.09. 2019 р.

Керівник освітньої програми _____ (О.П. Сергєєнкова)
(підпис)

Робочу програму перевірено

02.09. 2019 р.

Заступник директора _____ (Р.О. Павлюк)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	основна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	3	
Семестр	5	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розуміння та усвідомлення студентами значущості знань і вмінь про етику професійної діяльності психолога, що забезпечують особистісне та професійне самовизначення, як необхідних умов обов'язкового досягнення особистого життєвого успіху, спрямованого на забезпечення власної життєвої стабільності, внутрішньої і зовнішньої державної безпеки.

Завдання курсу:

- систематизувати глибинні (аналітико-синтетичні) знання, які презентують
 - 1) наукові концепції (парадигми), завдяки яким визначаються теоретико-методологічні і теоретико-практичні засади психології професійної етики,
 - 2) різнопланові аспекти етичного ставлення психолога до своєї діяльності, як внутрішнього регулятора якості професійної діяльності,
 - 3) комплекс наукових теоретико-методологічних і теоретико-практичних уявлень про ціннісно-сміслові аспекти професійної діяльності,
 - 4) інтелектуальний, моральний, інформаційний потенціал людини для її успішного професійного самовизначення;
- виокремити актуальні напрямки «Психології професійної етики» як окремої галузі психологічного знання, завдяки яким професійна діяльність Людини забезпечує внутрішню і зовнішню безпеку держави у поєднанні з волевиявленням, розкриттям та задоволенням її творчого запиту в умовах

нинішніх соціальних викликів і загроз;

- структурувати базові смисли феноменів «професійна етика», «трудова діяльність» і, як наслідок, виокремити основні характеристики етичного ставлення суб'єкта до професійної діяльності;
- виокремити базовий різноплановий (монографії, підручники, посібники, статті тощо) динамічний тематичний інформаційний масив (з домінуванням наукових і навчально-методичних першоджерел за останні п'ять календарних років, а також першоджерел, які уособлюють «класику психологічної науки»;

3. Результати навчання за дисципліною

Унаслідок опанування змісту навчальної дисципліни «Психологія професійної етики» у студентів формуються такі **навчальні компетентності**:

- Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей.
- Здатність працювати в команді.
- Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- Здатність навчатися та самонавчатися.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності.
- Здатність взаємодіяти з іншими людьми в конструктивному ключі, навіть при вирішенні складних завдань.
- Здатність діяти на основі етичних суджень.
- Здатність діяти з соціальною відповідальністю та громадянською.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 4.1

Тематичний план

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Предмет і задачі професійної етики психолога							
Тема 1. Етичні принципи як засоби регуляції поведінки і діяльності.	14	2		4			8
Тема 2. Професійна етика в системі професій «людина-людина»	14	2	2	4			6
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	2	8			14
Змістовий модуль 2. Принципи професійної етики в умовах професійних ризиків.							
Тема 3. Кодекси професійної етики психолога.	16	2		4			8
Тема 4. Професійні ризики психологічної професії	12	2	2	4			6
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	2	8			14
Змістовий модуль 3. Етичні проблеми певних напрямків психологічної діяльності.							
Тема 5. Етичні проблеми дослідницької роботи психолога.	14	2		4			8
Тема 6. Етичні проблеми в процесі надання психологічної допомоги.	14	2	2	4			6
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	2	8			14
Змістовий модуль 4. Етичні проблеми в роботі психолога з різними категоріями клієнтів.							
Тема 7. Етичні проблеми психолога в роботі з дітьми та підлітками.	14	2		4			8
Тема 8. Етичні проблеми в роботі з клієнтами зрілого та похилого віку.	14	2	2	4			6
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	2	8			14
Підготовка та проходження контрольних заходів	-						
Усього	120	16	8	32			56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Предмет і задачі професійної етики психолога

Лекція 1. Філософські основи професійної етики психолога

Етика як наука про моральні цінності. Особливості морального регулювання поведінки приватної та соціальної поведінки особистості. Основні моральні категорії.

Морально-етичні вчення Стародавнього Сходу. Морально-етичні вчення філософів античності. Морально-етичні вчення Середньовіччя. Морально-етичні вчення нового і новітнього часу.

Особливості моралі світових та національних релігій.

Основні поняття теми: добро, зло, обов'язок, милосердя, чесність, совість, щастя, честь, гідність, справедливість, любов, співчуття, «золоте правило етики»

Практичне заняття 1. Система морально-етичних цінностей Західної цивілізації як основа етичної ціннісної системи психолога

Практичне заняття 2. Морально-етичні цінності Сходу та світових релігій у формуванні світогляду психолога

Лекція 2. Професійна етика в системі професій «людина-людина»

Правове та моральне регулювання професійної діяльності. Поняття професійної етики. Сфери застосування професійної етики. Професійна етика різних професій. Професійна етика професій, покликаних надавати допомогу і підтримку іншим.

Задачі професійної етики працівників психологічної сфери діяльності.

Основні поняття теми: психологічна деонтологія, корпоративна культура, професійні цінності, загальнолюдські цінності.

Практичне заняття 3. Загальна модель професійних морально-етичних цінностей: мета, сфера застосування, професійна ідентичність.

Практичне заняття 4. Особистісна система цінностей як умова засвоєння професійної етичної культури психолога.

Семінар 1. Загальнолюдські і професійно-корпоративні і особистісні засади етики психолога.

Змістовий модуль 2.

Принципи професійної етики в умовах професійних ризиків.

Лекція 3. Принципи професійної етики психолога в «Етичних кодексах»

Етичні принципи допомагаючи професій (лікар, педагог, соціальний працівник, психолог): спільне і відмінне.

Поняття етичного кодексу: сфери застосування і принцип дії.

Зміст «Етичного кодексу психолога», що діє в Україні.

Основні змістовні ідеї відповідних професійних кодексів інших країн

Основні поняття теми: відповідальність, компетентність, клієнтоцентрованість, конфіденційність, етичність (моральність), пропаганда психології, професійна кооперація

Практичне заняття 5. Структура «Етичного кодексу психолога»: система заборон і заохочень практичного та морально-етичного характеру

Практичне заняття 6. Доповнення моральних настанов із аналогічних кодексів інших країн та споріднених професій.

Лекція 4. Професійні та етичні ризики психологічної професії

Етичні та професійні проблеми обумовленні складнощами професійної діяльності та професійного становлення і розвитку.

Етичні та професійні проблеми обумовлені особистісними характеристиками психолога.

Етичні проблеми психолога, обумовлені очікуваннями та поведінкою клієнтів, замовників психологічних послуг та оточуючого середовища.

Основні поняття теми: професіоналізм, платність психологічних послуг, позаслужбові стосунки, самовіддача, особистісні проблеми, маніпулювання, .

Практичне заняття 7. Основні етичні проблеми і парадокси в діяльності психолога: їх соціальні та особистісні витоки.

Практичне заняття 8. Моральний образ психолога в свідомості оточення.

Семінар 2. Етичний кодекс психолога як практичний поради́ник та орієнтир в діяльності психолога.

Змістовий модуль 3.

Етичні проблеми певних напрямків психологічної діяльності.

Лекція 5. Етичні проблеми в дослідницькій роботі психолога.

Етичні принципи і етичні проблеми в проведенні психологічної діагностики.

Проблема інтерпретації отриманих результатів та інформування клієнта чи замовника.

Етика оприлюднення результатів досліджень та наукової дискусії.

Основні поняття теми: компетентність, наукова обґрунтованість, надійність результатів, негативний вплив, самореклама.

Практичне заняття 9. Фахова компетентність етичні принципи психолога-дослідника при проведенні діагностичних процедур.

Практичне заняття 10. Фахова компетентність і морально-етичні принципи психолога-дослідника при виконанні наукової діяльності.

Лекція 6. Етичні проблеми в процесі надання психологічної допомоги

Етичні та професійні вимоги проведення консультативної діяльності. Компетентність як професійна та етична проблема. Стосунки клієнта і психолога в світлі професійних та етичних вимог.

Етичні та професійні проблеми надання корекційної та психотерапевтичної допомоги.

Проблема взаємної відповідальності психолога і клієнта. Проблема очікувань і установок. Ефективність допомоги як професійна та етична проблема.

Основні поняття теми: професіоналізм, платність психологічних послуг, позаслужбові стосунки, об'єктивність, суб'єктивізм, маніпулювання, психогенні наслідки..

Практичне заняття 11. Фахова компетентність етичні принципи психолога-консультанта.

Практичне заняття 12. Фахова компетентність етичні принципи психолога при проведенні колекційної та терапевтичної діяльності.

Семінар 3. Особистісна етична позиція психолога при проведенні психологічної діяльності.

Змістовий модуль 4.

Етичні проблеми в роботі психолога з різними категоріями клієнтів.

Лекція 7. Етичні проблеми в роботі психолога з дітьми та підлітками.

Етичні принципи роботи дитячого психолога. Організація взаємодії психолога з дитиною та його батьками.

Етичні проблеми психолога при розв'язанні внутрішньо-сімейних конфліктів.

Етична позиція психолога при роботі із «складними» підлітками.

Авторитет психолога як етична проблема.

Основні поняття теми: професіоналізм, ситуація довіри, маніпулювання, психогенні наслідки..

Практичне заняття 9. Професійна та етична позиція психолога при роботі з дітьми та їх батьками.

Практичне заняття 10. Професійна та етична позиція психолога при роботі з підлітками та їх батьками..

Лекція 8. Етичні проблеми роботи психолога з клієнтами зрілого та похилого віку.

Етичні принципи в роботі з клієнтами, що переживають професійні, сімейні та особистісні кризи. Системність у вирішенні виявлених проблем. Врахування особистісного досвіду клієнта.

Проблеми старості і старіння. Етика надання психологічної допомоги літнім людям. Етика професійної взаємодії з людьми похилого віку, що мають різноманітні життєві проблеми..

Основні поняття теми: криза, вікові кризи, кризи особистісного розвитку, професійні кризи, життєвий досвід.

Практичне заняття 11. Професійна та етична позиція психолога в роботі з клієнтами зрілого віку що перебувають в кризовому стані.

Практичне заняття 12. Вимоги до професійної та етичної позиції психолога при роботі з клієнтами похилого віку.

Семінар 4. Специфіка роботи психолога з різними віковими категоріями клієнтів.

6. Контроль навчальних досягнень

Таблиця 6.1

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4	4	4	4	4
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40	4	40	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом		15	92	15	92	15	92	15	92
Максимальна кількість балів: за всіма видами робіт – 368									
Розрахунок коефіцієнта (залік): $368 : 100 = 3,68$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль 1.

Предмет і задачі професійної етики психолога

Тема 1. Етичні принципи як засоби регуляції поведінки і діяльності.

Проблема: зміст основних етичних категорій.

Письмове завдання: скласти словник базових етичних категорій у формі таблиці (етична категорія – визначення – спосіб реалізації в особистісній поведінці – спосіб реалізації у діяльності психолога»).

Тема 2. Професійна етика в системі професій «людина-людина».

Проблема: суть професійної етики.

Письмове завдання: визначити загальні та особливі змістовні компоненти етичного регулювання в професіях юриста, лікаря, педагога, соціального працівника, психолога (у вигляді структурної схеми чи таблиці).

Змістовий модуль 2.

Принципи професійної етики в умовах професійних ризиків

Тема 3. Кодекси професійної етики психолога.

Проблеми: порівняти зміст етичних кодексів психологів в різних країнах та на цій основі охарактеризувати «Етичний кодекс психолога»

Письмове завдання: визначення спільних рис і відмінностей етичних кодексів та оцінка «Етичного кодексу психолога» з позицій повноти регулювання етичних проблем.

Тема 4. Професійні ризики психологічної професії

Проблеми: складності морального вибору в ситуаціях професійної діяльності

Письмове завдання: скласти ранжований (по ступеню складності розв'язання) перелік етичних проблем, що виникають в діяльності психолога

Змістовий модуль 3.

Етичні проблеми певних напрямків психологічної діяльності

Тема 5. Етичні проблеми дослідницької роботи психолога.

Проблеми: етичні обмеження в проведенні дослідницької діяльності

Письмове завдання: створити схему етапів проведення наукового дослідження, зафіксувавши ситуації етичного вибору та ймовірні шляхи їх розв'язання з наслідками.

Тема 6. Етичні проблеми в процесі надання психологічної допомоги.

Проблеми: етичні ситуації, що виникають в умовах надання психологічної допомоги

Письмове завдання: навести перелік етичних проблем та детально проаналізувати одну з них щодо небезпек для діяльності психолога та визначити можливі шляхи її вирішення.

Змістовий модуль 4.

Етичні проблеми в роботі психолога з різними категоріями клієнтів

Тема 7. Етичні проблеми в психолога в роботі з дітьми та підлітками.

Проблеми: встановлення професійних контактів з малолітнім чи неповнолітнім клієнтом його оточенням.

Письмове завдання: навести коментований перелік помилок (порушень професійної етики), що можуть допускатись психологом у роботі з дітьми та підлітками.

Тема 8. Етичні проблеми в роботі з клієнтами зрілого та похилого віку.

Проблеми: складність формулювання порад чи рекомендацій людям зрілого та похилого віку

Письмове завдання: навести приклад правильно та неправильно побудованої взаємодії (з етичних позицій).

Критерії оцінювання самостійної роботи студента:

1) своєчасність виконання роботи – 1 бал;

2) правильність виконання роботи (повна – 2 бали, часткова – 1 бал);

3) обсяг виконаного завдання (достатній – 2 бали, обмежений – 1 бал).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи виконуються у письмовій комбінованій формі.

Таблиця 6.3.1

Зміст і критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Змістовий блок і його призначення	Форма	Максимальна кількість балів
Перший (визначення якості володіння базовими поняттями)	запитання, що передбачає стислу відповідь	15
Другий (виявлення здатності до аналізу, синтезу, конкретизації й узагальнення змісту навчальної дисципліни)	запитання, що передбачає розгорнуту відповідь	4
Третій (встановлення спроможності до застосування знань на практиці)	практичне завдання	6

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль проводиться у вигляді заліку.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Не передбачено навчальним планом

6.6. Шкала відповідності оцінок (критерії оцінювання)

Таблиця 6.6.1

Шкала відповідності оцінок (критерії оцінювання)

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни «Психологія професійної етики»

для студентів спеціальності 053 Психологія

Разом: 120 год., лекції –16 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 32 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4
Назва модуля	Предмет і задачі професійної етики психолога	Принципи професійної етики в умовах професійних ризиків	Етичні проблеми певних напрямків психологічної діяльності.	Етичні проблеми в роботі психолога з різними категоріями клієнтів.
Кількість балів за модуль	92	92	92	92
Теми лекцій	1. Філософські основи професійної етики психолога (1 бал). 2. Професійна етика в системі професій «людина-людина» (1 бал).	3. Принципи професійної етики психолога в «Етичних кодексах» (1 бал). 4. Професійні та етичні ризики психологічної професії. (1 бал).	5. Етичні проблеми в дослідницькій роботі психолога. (1 бал). 6. Етичні проблеми в процесі надання психологічної допомоги. (1 бал).	7. Етичні проблеми в роботі психолога з дітьми та підлітками. (1 бал) 8. Етичні проблеми роботи психолога з клієнтами зрілого та похилого віку.(1 бал)
Кількість балів	2	2	2	2
Теми семінарів	1. Загальнолюдські і професійно-корпоративні і особистісні засади етики психолога (11 балів).	2. Етичний кодекс психолога як практичний порадник та орієнтир в діяльності психолога.(11 балів).	3. Особистісна етична позиція психолога при проведенні психологічної діяльності (11 балів).	4. Специфіка роботи психолога з різними віковими категоріями клієнтів. (11 балів)
Кількість балів	11	11	11	11
Теми практичних робіт	1. Система морально-етичних цінностей Західної цивілізації як основа етичної ціннісної системи психолога (11 балів) 2. Морально-етичні цінності Сходу та світових релігій у формуванні світогляду психолога (11 балів) 3. Загальна модель професійних морально-етичних цінностей: мета, сфера застосування, про-	5. Структура «Етичного кодексу психолога»: система заборон і заохочень практичного та морально-етичного характеру (11 балів) 6. Доповнення моральних настанов із аналогічних кодексів інших країн та споріднених професій (11 балів) 7. Основні етичні проблеми і парадокси в діяльності	9. Фахова компетентність етичні принципи психолога-дослідника при проведенні діагностичних процедур. (11 балів) 10. Фахова компетентність і морально-етичні принципи психолога-дослідника при виконанні наукової діяльності.(11 балів) 11. Фахова компетентність етичні принципи психолога-	13. Професійна та етична позиція психолога при роботі з дітьми та їх батьками.(11 балів) 14. Професійна та етична позиція психолога при роботі з підлітками та їх батьками (11 балів) 15. Професійна та етична позиція психолога в роботі з клієнтами зрілого віку що перебувають в кризовому стані (11 балів) 16. Вимоги до професійної та

	фесійна ідентичність (11 балів) 4. Особистісна система цінностей як умова засвоєння професійної етичної культури психолога (11 балів)	психолога: їх соціальні та особистісні витоки (11 балів). 8. Моральний образ психолога в свідомості оточення (11 балів).	консультанта. (11 балів) 12. Фахова компетентність етичні принципи психолога при проведенні колекційної та терапевтичної діяльності. (11 балів).	етичної позиції психолога при роботі з клієнтами похилого віку (11 балів)
Кількість балів	44	44	44	44
Самостійна робота	<p>Тема 1. Етичні принципи як засоби регуляції поведінки і діяльності (5 балів) <i>Письмове завдання: скласти словник базових етичних категорій у формі таблиці (етична категорія – визначення – спосіб реалізації в особистісній поведінці – спосіб реалізації у діяльності психолога)</i></p> <p>Тема 2. Професійна етика в системі професій «людина-людина». (5 балів) <i>Письмове завдання: визначити загальні та особливі змістовні компоненти етичного регулювання в професіях юриста, лікаря, педагога, соціального працівника, психолога (у вигляді структурної схеми чи таблиці)</i></p>	<p>Тема 3. Кодекси професійної етики психолога. (5 балів) <i>Письмове завдання: визначити спільні риси і відмінності етичних кодексів та оцінити «Етичний кодекс психолога» з позицій повноти регулювання етичних проблем.</i></p> <p>Тема 4. Професійні ризики психологічної професії (5 балів) <i>Письмове завдання: скласти ранжований (по ступеню складності розв'язання) перелік етичних проблем, що виникають в діяльності психолога)</i></p>	<p>Тема 5. Етичні проблеми дослідницької роботи психолога (5 балів) <i>Письмове завдання: створити схему етапів проведення наукового дослідження, зафіксувавши ситуації етичного вибору та ймовірні шляхи їх розв'язання з наслідками.</i></p> <p>Тема 6. Етичні проблеми в процесі надання психологічної допомоги. (5 балів) <i>Письмове завдання: навести перелік етичних проблем та детально проаналізувати одну з них щодо небезпек для діяльності психолога та визначити можливі шляхи її вирішення.</i></p>	<p>Тема 7. Етичні проблеми в психолога в роботі з дітьми та підлітками (5 балів) <i>Письмове завдання: навести коментований перелік помилок (порушень професійної етики), що можуть допускатись психологом у роботі з дітьми та підлітками ми.</i></p> <p>Тема 8. Етичні проблеми в роботі з клієнтами зрілого та похилого віку. (5 балів) <i>Письмове завдання: навести приклад правильно та неправильно побудованої взаємодії (з етичних позицій).</i></p>
Кількість балів	10	10	10	10
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів
Рейтингові бали	Загальна кількість балів – 368 Коефіцієнт для переведення у 100-бальну шкалу – 3,68			
Підсумковий контроль	-			

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Піркова О.Д. Професійна етика психолога-практика. Навч.-метод. посіб. – К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2014. – 150 с.
2. Протанская Е.С. Профессиональная этика психолога: учебник и практикум для академического бакалаврата / Е.С.Протанская, С.В.Семенова, О.В.Ходаковская. – М.: Издательство Юрайт, 2016. – 233 с.
3. Нестерова А.А. Профессиональная этика психолога : учебник и практикум для академического бакалаврата / А.А.Нестерова, Т.Ф.Сулова. – М.: Издательство Юрайт, 2017. – 356 с

Додаткова література:

1. Введение в профессию "психолог": учебное пособие / И. В. Вачков, И. Б. Гриншпун, Н. С. Пряжников ; под ред. И. Б. Гриншпуна ; Российская акад. образования, Московский психолого-социальный ун-т. - 6-е изд., перераб. и доп. - Москва : Изд-во Московского психолого-социального ун-та ; Воронеж : МОДЭК, 2015. - 520 с.
2. Ключева Н.В. Этика и профессиональное общение психолога-консультанта: метод. указания / Н.В.Ключева, Н.С.Головчанова; Яросл. гос. ун-т им. П.Г.Демидова. – Ярославль: ЯрГУ, 2012. – 52 с.
3. Протанская Е.С. Профессиональная этика. Моральная пропедевтика делового поведения: Учебное пособие. – СПб.: Алетейя, 2003. - 288 с.